

TERVEYDENSUOJELUVIRANOMAISTEN VARAUTUMINEN KORONAVIRUSTILANTEeseen

Kiinassa alkoi vuoden 2020 alussa uuden koronaviruksen aiheuttama tartuntatauti-epidemia. Koronavirus COVID-19 -infektio on määritelty tartuntatautilain mukaisesti yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Suurin osa sairastuneista saa lieviä oireita, mutta osa tartunnan saaneista voi myös saada vakavampia oireita. Koronaviruksen aiheuttama COVID-19 -infektio-epidemia on myös Suomessa mahdollinen. Tätä ohjetta laadittaessa Suomessa todetut tartunnat liittyvät ulkomaan matkailuun epidemia-alueelle, eikä kotoperäistä epidemiaa ole.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on 4.3.2020 julkaissut [ohjeen kuntiin, sairaanhoitopiireihin ja aluehallintovirastoihin](#) koronavirustilanteeseen varautumisesta. Tämä ohje täydentää 4.3. julkaistua ohjetta. Tämän ohjeen tarkoitus on varmistaa, että terveydensuojeluviranomaiset varautuvat tilanteeseen koko maassa.

Terveydensuojeluviranomaisen on varauduttava ja seurattava tilannetta

Vaikka terveydensuojeluviranomainen ei ole tartuntatautilain mukainen viranomainen, on silti tärkeää huomioida mahdollinen infektio-epidemia terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa sekä varautua ja seurata tilanteen kehittymistä. Uusi koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana ja läheisessä kontaktissa, mutta kaikkia uuden koronaviruksen leviämistapoja ei vielä varmuudella tunneta.

Viranomaisvastuut ja yhteistyö

STM vastaa tartuntatautien torjunnan yleisestä suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on valtakunnallinen asiantuntijalaitos, joka muun muassa ohjaa ja tukee kuntien, sairaanhoitopiirien ja aluehallintovirastojen työtä tartuntatautien torjunnassa. Työterveyslaitos (TTL) toimii asiantuntijalaitoksena työhön liittyvien tartuntojen riskinarvioinnissa sekä torjuntatoimien suunnittelussa ja toteutuksessa erityisesti työterveyshuollossa. Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan.

Kunnat vastaavat terveydenhuollon järjestämisestä ja oman alueensa tartuntatautien torjunnasta. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen kannattaa sopia tiedonkulusta ja yhteistyöstä erityisesti koronavirustilanteeseen liittyvien tartuntataudeista vastaavien viranomaisten kanssa. Yhteistyön tiivistäminen etenkin muiden paikallisten viranomaisten kanssa on suositeltavaa (esim. kunnan opetuksen järjestämisestä vastuussa oleva taho). Tartuntatauteja koskevia neuvoja ja ohjeita saa terveyskeskuksista. Sairaanhoitopiirit ovat omilla alueillaan tartuntatautien torjunnan asiantuntijoita.

STM vastaa myös terveydensuojelun yleisestä suunnittelusta ja sille kuuluu valvonnan ylin johto ja ohjaus. Valvira ohjaa valtakunnallisesti ja aluehallintovirastot alueellisesti terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa. Kunnat vastaavat terveydensuojelun valvonnasta kunnissa. Vaikka kunnan terveydensuojeluviranomaisella ei ole tartuntatautilaissa säädettyä roolia, terveydensuojelu osaltaan varmistaa ja valvoo hygieenisiä toimintatapoja. Lisäksi se on ympäristöterveydenhuollon asiantuntija ennaltaehkäisevässä kansanterveystyössä. Nykyisessä koronavirustilanteessa terveydensuojelu tukee tilanteen hallintaa omalla valvonnallaan ja asiantuntemuksellaan.

Terveydensuojeluvalvonta antaa ohjausta ja neuvontaa

Terveydensuojeluviranomaisen tehtävänä on muun muassa antaa ohjausta ja neuvontaa terveydensuojelun näkökulmasta. Tämä koskee myös tämänhetkisen koronavirusepidemian ennaltaehkäisemistä sekä toimintaa myös mahdollisen epidemian aikana

Koronavirusinfektioiden ennaltaehkäisyssä on ensiarvoisen tärkeää huolehtia riittävästä hygieniasta:

1. Käsihygieniaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tämä koskee sekä tilojen henkilökuntaa että niiden käyttäjiä. Käsienpesupisteiden on oltava asianmukaisesti varustettuja (saippua, kertakäyttöiset kuivauspyyhkeet) ja lisäksi voidaan käyttää käsihuuhdetta. Henkilökuntaa voi myös muistuttaa hyvistä hygieniakäytännöistä viruksen leviämisen estämiseksi.
[THL:n ohjeet käsienpesusta ja yskimisestä](#)
2. On syytä huomioida myös WC-hygienia – WC-istuimen kansi on suljettava huuhdeltaessa. Näin voidaan vähentää pisaratartunnan riskiä, jos virusta erittyy ulosteisiin. [WHO:n ohje](#)
3. Tilojen siivousta on tehostettava Siivousohje (TTL): <https://www.ttl.fi/ohjeistus-siivoukseen-covid-19/>

On tärkeää seurata aktiivisesti luotettavia tietolähteitä (mm. STM, THL ja muut tartuntatautilain mukaiset viranomaiset). Ajankohtaista ja lisätietoa koronaviruksesta THL:n sivulta: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19>

Uusi koronavirus

Nykyisten arvioiden mukaan uusi koronavirus tuhoutuu herkästi epäsuotuisissa olosuhteissa. Siihen tehoavat tavanomaiset siivous- ja desinfektioaineet, kuten kloori. Se sietää huonosti korkeita lämpötiloja, korkeaa tai matalaa pH:ta ja auringonvaloa.

Uusi koronavirus on tarttunut erityisen herkästi suljetuissa tiloissa, joissa on oleskellut samaan aikaan paljon ihmisiä. Tämänhetkisen tiedon mukaan virus leviää erityisesti pisaratartuntana. Jos alueella on todettu COVID-19-tapauksia, yleisötapahtumissa voi olla kohonnut riski taudin leviämiseen. Yleisötapahtumien järjestäjien olisi otettava huomioon mahdolliset tartuntatautiriskit ja niiden torjunta:

- mitkä hygieniatoimet ovat tarpeellisia (mm. aiemmin tässä kirjeessä mainitut)
- korostaa, että oireellisena tai sairaana ei ole syytä mennä töihin ja myös yleisötapahtumiin tai vastaaviin tapahtumiin osallistumista pitää sairaana välttää
- antaa toimintaohjeet sairastapausten varalle.

Uudelta koronavirukselta voi suojautua samalla tavoin kuin muiltakin hengitystieinfektioilta. On tärkeää huolehtia hyvästä käsihygieniasta ja oikeasta yskimistavasta. Suu-nenäsuojuksesta ei ole hyötyä, ellei henkilöllä itsellään ole hengitystieinfektion oireita. Lue lisää [THL usein kysytyä](#). Suojaimet on syytä varata ensisijaisesti infektiopotilaita hoitaville ammattihenkilöille.

Koronavirusinfektiossa virusta erittyy ilmeisesti etenkin sairauden loppuvaiheessa ulosteeseen. Vuosina 2002–2003 SARS-epidemiassa havaittiin yhteys myös viemäristä tulleeeseen korvausilmaan. Vaikka uudesta koronaviruksesta tällaisesta ei ole näyttöä, on varotoimenpiteenä hyvä kiinnittää huomiota vesilukkojen toimintaan ja tehostettuun käymälähygieniaan. Yksi näistä on esimerkiksi WC:n kannen sulkeminen ennen huuhtelua.

Riski koronaviruksen leviämiseen juomaveden välityksellä on tämän hetkisen tiedon perusteella erittäin pieni. Raakavesien saastuminen (kontaminoituminen) viruksilla jäteveden tai suoraan ulosteiden tai yskösten välityksellä on epätodennäköistä. Jos vesilaitoksen raakaveteen päätyisi koronaviruksia, vedenkäsittely, erityisesti desinfiointi kloorilla, UV-valolla ja/tai otsonilla, tuhoaa virukset oletettavasti tehokkaasti. [WHO:n ohje](#)

Lisätietoa

Tarvittaessa ohjeistusta päivitetään tilanteen muuttuessa. Valvira julkaisee linkkejä ajankohtaisiin ja päivittyviin tilannekuviin ja ohjeisiin terveydensuojeluviranomaisille tarkoitettulla [ekstranet-verkkosivullaan](#).

Lisätietoja elintarvikkeista: <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/tietoa-elintarvikkeista/elintarviketiedotteet/tarttuuko-covid-19-koronavirus-elintarvikkeiden-valityksella/>

Lisätietoa eläimistä: <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/lemmikki-ja-harraste-elaimet/useinkysyttya-lemmit-ja-koronavirus-covid-19/>

<https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/tietoa-elintarvikkeista/kasittely-ja-sailyttaminen/useinkysyttya-covid-19-koronaviruksesta-ja-elintarvikkeista/>

Päivi Sillanaukee
osastopäällikkö
sosiaali- ja terveysministeriö

Jari Keinänen
johtaja
sosiaali- ja terveysministeriö